

دو رکعت نماز هدیه. برای حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام

مرحوم سید بن طاووس در کتاب جمال الاسبوع، از یکی از معصومین علیهم السلام روایت می کند که فرمودند: کسی که ثواب نماز خود را برای رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه السلام و اوصیای بعد از او علیهم السلام قرار دهد، خداوند ثواب نماز او را بسیار بسیار می گرداند تا نفسش قطع شود (یعنی تا پایان عمر). در آن حال (یعنی قبل از جان دادن) به او می گویند: ای فلانی، الطاف

تو و هدیه ی تو به ما، هم اکنون برای تو مفید خواهد بود. امروز، روز جبران کردن و پاداش دادن به توست. دلت خوش و چشمت روشن باد برای آن چه خداوند برای تو آماده نموده است و گوارایت باد آنچه به آن رسیدی!

راوی سؤال می کند: انسان چگونه می تواند، نمازش را هدیه نماید؟ حضرت می فرمایند: نیت کند که ثواب نمازش را برای رسول خدا صلی الله علیه و آله قرار دهد، و اگر امکان داشت علاوه بر ۵۰ رکعت نماز (یعنی نمازهای واجب و نافله آنها)، حتی اگر یک نماز دو رکعتی هم باشد، بخواند و هر روز به یکی از این بزرگواران هدیه نماید.

۱- چرا در برخی روایات، مجموع نمازهای واجب و نافله ی شبانه روزی پنجاه رکعت ذکر شده و در برخی دیگر پنجاه و یک رکعت؟ در پاسخ به این مطلب نظریاتی بیان شده است، از جمله این که:

الف) اشتباه راوی در نقل عدد باشد.

ب) دیگر این که دو دسته روایات در این باره وارد شده است؛ دسته ی اول مجموع آنها را ۵۰ رکعت شمرده و دسته دوم ۵۱ رکعت. در این که نمازهای واجب ۱۷ رکعت است، اختلافی وجود ندارد، بر این اساس باید اختلاف را در نمازهای مستحب جستجو کرد که آیا ۳۳ رکعتند یا ۳۴ رکعت؟ در همین راستا این احتمال وجود دارد که علت اختلاف در ارائه ی تعداد، نماز وتیره و یا نافله عشا است (دو رکعت نماز نشسته که در حکم یک رکعت ایستاده است). این نظر وجود دارد که نماز وتیره با آن که مستحب است، اما جزو نمازهای سنت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نیست. بر این اساس، روایاتی که آن نمازها را ۵۰ رکعت شمرده اند در صدد بیان سنت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم هستند که دو رکعت نافله ی نشسته عشاء را به حساب نیاورده اند، و روایاتی که آن نمازها را ۵۱

رکعت دانستند در صدد بیان نمازهای واجب و نوافل مستحب هستند، اعم از این که جزو سنت پیامبر با شد و یا نباشد.

روایتی از فرمایشاتی که نمازها را ۵۰ رکعت برشمرده اند: عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: صَلَاةُ النَّافِلَةِ ثَمَانُ رَكَعَاتٍ حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ قَبْلَ الظُّهْرِ وَ سِتُّ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الظُّهْرِ وَ رَكَعَتَانِ قَبْلَ العَصْرِ وَ أَرْبَعُ رَكَعَاتٍ بَعْدَ المَغْرِبِ وَ رَكَعَتَانِ بَعْدَ العِشَاءِ الآخِرَةِ تَقْرَأُ فِيهِمَا مِائَةَ آيَةٍ قَائِمًا أَوْ قَاعِدًا وَ الْقِيَامُ أَفْضَلُ وَ لَا تَعْدُهُمَا مِنَ الخَمْسِينَ وَ ثَمَانُ رَكَعَاتٍ مِنَ آخِرِ اللَّيْلِ تَقْرَأُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ بِ- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الكَافِرُونَ فِي الرُّكُوعَيْنِ الأَوَّلَيْنِ وَ تَقْرَأُ فِي سَائِرِهَا مَا أَحَبَبْتَ مِنَ الْقُرْآنِ ثُمَّ الوترُ ثَلَاثُ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِيهَا جَمِيعًا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ تَفْصِلُ بَيْنَهُنَّ بِتَسْلِيمٍ ثُمَّ الرُّكُوعَتَانِ اللَّتَانِ قَبْلَ الفَجْرِ تَقْرَأُ فِي الأُولَى مِنْهُمَا- قُلْ يَا أَيُّهَا الكَافِرُونَ وَ فِي الثَّانِيَةِ قُلْ هُوَ اللَّهُ«: (شیخ طوسی، محمد بن حسن، تهذیب الأحکام، ج ۲، ص ۵، تهران، دار الکتب الإسلامیه، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.)

روایتی از فرمایشاتی که نمازها را ۵۱ رکعت برشمرده اند: عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ الخَلِيلَ كَشَفَ لَهُ عَنْ بَصَرِهِ فَنَظَرَ فِي جَانِبِ العَرْشِ نُورًا فَقَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي مَا هَذَا النُّورُ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هَذَا مُحَمَّدٌ صَفِيٌّ فَقَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي إِنِّي أَرَى بِجَانِبِهِ نُورًا آخَرَ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هَذَا عَلِيٌّ نَاصِرٌ دِينِي قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي إِنِّي أَرَى بِجَانِبَيْهِمَا نُورًا آخَرَ ثَالِثًا يَلِي النُّورَيْنِ. قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هَذِهِ فَاطِمَةُ تَلِي أَبَاهَا وَ بَعْلَهَا فَطَمَتُ مُحِبَّيْهَا مِنَ النَّارِ قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي إِنِّي أَرَى نُورَيْنِ يَلِيَانِ الأَنْوَارَ الثَّلَاثَةَ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هَذَانِ الحَسَنُ وَ الحُسَيْنُ يَلِيَانِ أَبَاهُمَا أُمَّهُمَا وَ جَدَّهُمَا قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي إِنِّي أَرَى تِسْعَةَ أَنْوَارٍ قَدْ أَحَدَقُوا بِالخَمْسَةِ الأَنْوَارِ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هُوَ لاءِ الأئمةِ مِنْ وُلْدِهِمْ قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ بِمَنْ يَعْرِفُونَ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ أَوْلَهُمْ عَلِيُّ بْنُ الحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدٌ وَ لِدُ عَلِيٍّ وَ جَعْفَرٌ وَ لِدُ مُحَمَّدٍ وَ مُوسَى وَ لِدُ جَعْفَرٍ وَ عَلِيُّ وَ لِدُ مُحَمَّدٍ وَ لِدُ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٌ وَ لِدُ الحَسَنِ وَ الحُسَيْنِ وَ مُحَمَّدٌ وَ لِدُ الحَسَنِ القَائِمُ المَهْدِيُّ قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ أَرَى عِدَّةَ أَنْوَارٍ حَوْلَهُمْ لَا يُحْصِي عِدَّتَهُمْ إِلَّا أَنْتَ قَالَ يَا إِبْرَاهِيمُ هُوَ لاءِ شِيعَتِهِمْ وَ مُحِبُّوهُمْ قَالَ إِلَهِي وَ سَيِّدِي بِمَنْ يَعْرِفُ شِيعَتَهُمْ وَ مُحِبُّوهُمْ قَالَ: يَا إِبْرَاهِيمُ بِصَلَاةِ الإِحْدَى وَ الخَمْسِينَ وَ الجَهْرِ بِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ الْقُنُوتِ قَبْلَ الرُّكُوعِ وَ سَجْدَتِي الشُّكْرِ وَ التَّخْتُمِ بِالْيَمِينِ قَالَ إِبْرَاهِيمُ اجْعَلْنِي إِلَهِي مِنْ شِيعَتِهِمْ وَ مُحِبِّبِهِمْ قَالَ قَدْ جَعَلْتُكَ مِنْهُمْ فَانزِلْ

طریقه ی خواندن این نماز دو رکعتی بدین گونه است:

هر رکعت از این نماز را با یک یا سه یا هفت تکبیر شروع نماید.

در همه ی رکوع ها و سجده ها، بعد از ذکر تسبیح، سه بار بگوید: «صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ

الطَّاهِرِينَ» و بعد از سلام نماز چنین بگوید:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَ مِنْكَ السَّلَامُ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

الْأَخْيَارِ، وَ أَبْلِغْهُمْ مِنِّي أَفْضَلَ التَّحِيَّةِ وَ السَّلَامِ»

پس اگر نماز را به حضرت موسی بن جعفر علیه السلام هدیه می کند، چنین بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنْ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ هَدِيَّةٌ مِنِّي إِلَى عَبْدِكَ وَ ابْنِ عَبْدِكَ، وَ وَلِيِّكَ وَ ابْنِ وَلِيِّكَ، سَبْطِ نَبِيِّكَ، مُوسَى

بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامِ، وَارِثِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ. اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّي، وَ أَبْلِغْهُ إِيَّاهُمَا، وَ أَثْنِي عَلَيْهِمَا أَفْضَلَ أَمَلِي

وَ رَجَائِي فِيكَ وَ فِي نَبِيِّكَ وَ وَلِيِّكَ وَ ابْنِ وَلِيِّكَ، يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ».^۲

تَعَالَى فِيهِ وَ إِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِأَبْرَاهِيمَ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»؛ (ابن شاذان قمی، أبو الفضل شاذان بن جبرئیل، الفضائل،

ص ۱۵۸، قم، منشورات رضی، چاپ دوم، ۱۳۶۳ ش.)